Aan de raad van de gemeente Lingewaard

Onderwerp	Kadernota 2026
Portefeuillehouder	N.T.P. Hubers
Zaaknummer collegevoorstel	ZS-1321701

Beslispunten

1. De Kadernota 2026 vast te stellen.

Inleiding

In de Kadernota 2026 geven wij elk jaar inzicht in de stand van de meerjarenbegroting vanaf 2026 inclusief de nu bekende ontwikkelingen binnen het bestaand beleid en nieuw beleid.
Dit jaar zijn in de Kadernota ook bezuinigingsvoorstellen opgenomen die oplopen tot € 5,9 miljoen in 2029. Deze bezuinigingen zijn nodig om de korting op de uitkering uit het gemeentefonds vanaf 2026 op te vangen, het zogenoemde ravijnjaar. Met deze bezuinigingen komen wij, op basis van de huidige inzichten, tot een sluitende begroting vanaf het begrotingsjaar 2027. Het is een evenwichtig bezuinigingspakket verdeeld over alle beleidsvelden en programma's. Binnen het sociaal domein is sprake van een sterke samenhang tussen de voorstellen. Dit hebben wij uitgewerkt in het document 'Bezuinigingen in het sociaal domein in samenhang bekeken', dat als bijlage bij dit voorstel is gevoegd.

Beoogd effect

Vaststellen van de kaders voor de Begroting 2026.

Argumenten

1.1 Hiermee stelt u de kaders vast voor de Begroting 2026
In deze Kadernota zijn de kaders opgenomen voor de Begroting 2026. Hierbij zijn de op het moment van opstellen bekende ontwikkelingen in bestaand beleid en nieuw beleid opgenomen.
Gezien het negatief meerjarig financieel beeld zijn in deze Kadernota ook bezuinigingsvoorstellen opgenomen om te komen tot een structureel sluitende begroting.

1.2 Het budgetrecht ligt bij de raad
De raad stelt de kaders vast waarbinnen het college uitvoering aan het beleid mag geven. In de Kadernota zijn deze kaders opgenomen. Verdere uitwerking vindt plaats in de Begroting 2026. Budgetten worden niet eerder dan bij het vaststellen van de Begroting 2026 door de raad beschikbaar gesteld.

1.3 De aanbieding en behandeling zoals bepaald in de financiële verordening
In artikel 3 van de Financiële verordening is bepaald, dat wij de Kadernota op een dusdanig tijdstip aan de raad aanbieden dat behandeling daarvan kan plaatsvinden voor het begin van het zomerreces. Behandeling staat gepland in de raadsvergadering van 3 juli 2025.

Kanttekeningen

1.1 De Kadernota bevat geen volledige actualisatie van het bestaand beleid
De volledige actualisatie van het bestaand beleid wordt gedaan bij de Begroting 2026. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om de indexering van budgetten, de actualisatie van de salarislasten en de kapitaallasten. De extra lasten die hieruit voortvloeien worden gedekt uit de stelpost prijsstijgingen en areaalvergroting voor zover deze hiervoor toereikend is.

1.2 Er kunnen nog ontwikkelingen zijn tussen de Kadernota en Begroting 2026
Tussen de Kadernota en de Begroting kunnen zich nieuwe ontwikkelingen voordoen. Dit kunnen ontwikkelingen zijn die om extra budget vragen. Deze nemen wij mee in de Begroting 2026.

1.3 Het effect van de meicirculaire 2025 is niet verwerkt in de Kadernota
De meicirculaire is, zoals elk jaar, te laat om nog te verwerken in de Kadernota. Op basis van de Voorjaarsnota 2025 van het Rijk is duidelijk dat er extra middelen voor gemeenten beschikbaar komen. Een eerste, grove inschatting van het financiële effect voor Lingewaard is opgenomen in het onderdeel Financiën. Het exacte effect is pas bekend bij publicatie van de meicirculaire.

1.4 Het effect van de herijking gemeentefonds is niet verwerkt in de Kadernota
De gemeente Lingewaard is een zogenoemde nadeelgemeente naar aanleiding van de herijking van het gemeentefonds. Dit nadeel is voor Lingewaard ingeschat op circa € 55 per inwoner per jaar. Hiervan is € 37,50 per inwoner al structureel verwerkt in de algemene uitkering en daarmee in onze begroting. De verdere doorvoering van het nadeel was afhankelijk van de uitkomsten van enkele onderzoeken in 2025. Het Rijk heeft inmiddels aangekondigd vanaf 2027 de in de volgende paragraaf beschreven stappen te zetten. Deze hebben een nadelig effect op de uitkering voor Lingewaard. Een inschatting hiervan is opgenomen in het onderdeel Financiën.

Financiën
Bij vaststelling van de Kadernota 2026 door uw raad wordt deze verwerkt in de Begroting 2026. Zoals hiervoor al aangegeven, worden met de vaststelling van deze kadernota nog geen budgetten beschikbaar gesteld. Dit geldt ook voor de bezuinigingsvoorstellen, dat gebeurt pas bij het vaststellen van de Begroting 2026 door de raad in november.

Eerste grove inschatting financieel effect Voorjaarsnota 2025
Op basis van de Voorjaarsnota 2025 van het Rijk is een eerste - let wel - grove inschatting gemaakt van het financieel effect van de nog te verschijnen meicirculaire. Deze inschatting laat een voordeel zien voor Lingewaard en is opgenomen in onderstaand financieel overzicht. Hierbij is ook het verwacht effect meegenomen van de maatstaf lage inkomens zoals aangekondigd bij het raadsvoorstel over de decembercirculaire 2024. Het definitieve bedrag wordt pas duidelijk bij de meicirculaire.

Vervolg herijking gemeentefonds
Het Rijk heeft aangekondigd in 2027 de volgende stap te zetten met betrekking tot de herijking van het gemeentefonds. Daarbij hanteren zij een ingroeipad van maximaal € 15 per inwoner per jaar. Dit betekent voor Lingewaard een teruggang van de uitkering uit het gemeentefonds van € 15 per inwoner vanaf 2027 en een aanvullende teruggang van € 2,50 per inwoner vanaf 2028. Het effect hiervan is meegenomen in het financieel overzicht hieronder.

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Meerjarensaldo voor Kadernota 2026	**-3.862.000**	**-1.291.000**	**-717.000**	**-717.000**
Mutaties Kadernota				
Aanvulling stelpost prijsstijgingen en areaalvergroting	-1.081.000	-2.374.000	-3.608.000	-3.608.000
Totaal bezuinigingsvoorstellen	3.719.000	4.646.000	5.928.000	5.981.000
Totaal nieuw beleid	-534.000	-629.000	-267.000	-129.000
Eliminatie negatief effect afschaffen hondenbelasting	285.000	285.000	285.000	285.000
Saldo huidige Kadernota 2026	**-1.473.000**	**637.000**	**1.621.000**	**1.812.000**
Grove berekening effect Voorjaarsnota 2025	2.979.000	2.501.000	280.000	342.000
Herijking gemeentefonds		-715.000	-835.000	-835.000
Inschatting saldo na Voorjaarsnota 2025	**1.506.000**	**2.423.000**	**1.066.000**	**1.319.000**

Het positieve effect van de Voorjaarsnota en het negatieve effect van de herijking van het gemeentefonds leiden samen op basis van de huidige eerste inschatting tot een verslechtering van het financiële beeld vanaf 2027 ten opzichte van wat in deze Kadernota is opgenomen.
Daarnaast zien we ook andere grote onzekerheden zoals:

- Nieuwe (wettelijke) ontwikkelingen tussen de kadernota en begroting
- Opgaven waarvoor investeringen nodig zijn die geen onderdeel zijn van de begroting, zoals onderwijshuisvesting en woningbouw in combinatie met bereikbaarheid

Communicatie en participatie

Na besluitvorming door uw raad wordt de Kadernota 2026 gepubliceerd op onze P&C portal.

Voortgang

De planning van de behandeling van de Kadernota 2026 in de gemeenteraad is als volgt:

Inforonde	11 en/of 12 juni 2025
Politieke avond	25 en/of 26 juni 2025
Raadsvergadering	2 en/of 3 juli 2025

Duurzaamheid

N.v.t.

Bijlagen

1. 1321701 Concept raadsbesluit Kadernota 2026
2. 1321701 Kadernota 2026
3. 1321701 Bezuinigingen in het sociaal domein in samenhang bekeken

Bemmel, 27 mei 2027

burgemeester en wethouders van de gemeente Lingewaard,

de secretaris,	de burgemeester,
drs. I.P. van der Valk	dr. P.T.A.M. Kalfs